

Schenckingi maja müümise puhul õuekohtule oli rael nähtavasti kavatsus saada rahaga üles ehitada vana raekoda⁶⁶. Kuna aga, nagu edaspidi näeme, ainult osa müügihinnast tasuti rahas, ei oleks sellest kaugeltki jätkunud. Peale selle oli linnal 1634. aastast alates käsil teine ehitustöö — Emajõe sild. Hiljemini lisanes vesiveski ehitamine, samuti Emajõe. Sild saadi hädaga viia lõpuni, veski ehitamine jäi aga pooleli ja ettevõtte ainsaks tagajärjeks olid kulukad protsendid⁶⁷.

Niisugused kogemused võtsid rael ja gildidel tahtmise alustada eelnevaist veel suuremat ehitust, kui selleks olekski olnud võimalik saada raha. Pärast aastat 1638, millal vanas raekojas toimetati veel mõningaid väheseid remonte⁶⁸, muutuvad linnaarvete kaotsimineku tõttu teated väga puudulikuks. A. 1656 otsustati sinna paigutada sõjalistel põhjustel mahalõhutud Emajõe veski palgid⁶⁹. Sellest peaks järeldama, et raekoda vahepeal oli muutunud täiesti elamiskõlbmatuks. Kuid 1656. a. suvel, pärast allaandmist venelastele, vandusid Tartu kodanikud „suures raekojas“ tsaarile truudust ja raad kostitas seal vene vojevoodi⁷⁰. Nähtavasti hävis vana raekoda lõplikult pärast Tartu tagastamist Rootsile a. 1661.

II. XVII SAJANDI HÄDARAKOJAD.

1) Schencking'i maja.

Hoone, mis tuntud selle nime all XVII sajandi esimesel poolel, asus Rüütli ja Kүүütri tänava nurgal (krundi praegune hüpoteeginumber 100/1). Piiskopiaja lõpul asus sel krundil kaks maja, üks Kүүütri, teine Rüütli tänaval. Esimene doneeriti Poola aja algul aastal 1582 Hans Sonnenschein'ile, teine Ewert Windmüller'ile. Hans Sonnenscheini surma järele kinkis raad tema maja Tartu ökonom Georg Schencking'ile. Schencking omandas ostu teel kõrvalasuva Windmüller'i maja ning ehitas mõlemad kokku üheks hooneks. Rootsi okupatsiooni ajal (1601—1603) kuulus maja riigile, kuid poolakate tagasitulekul anti see ökonomi pojale tagasi. Tartu teiskordsel vallutamisel rootslaste poolt aastal 1625 langes Schenckingi maja uuesti kroonule ning kingiti järgmisel aastal Gustav Adolphi poolt linnale raekojaks⁷¹, nagu eespool mainitud.

Ainult neli aastat kasustas linn oma uut raekoda segamatult. 1630. aasta kevadel palus kindralkuberner Johann Skytte raekoja saali vastasutatud Tartu õuekohtu istungite pidamiseks seniks, kuni seatakse korda vastavad ruumid lossis⁷². Kindralkuberner palvet ei võidud jätta muidugi täitmata ning õuekohus asus raekotta. Loomulikult ei

⁶⁶) Müügilepingu kontsept 10. aprillist 1641. Leidub köites „Sammlung verschiedener Aufträge etc. (A. 24), lk. 227—228.

⁶⁷) Vt. Wybers, „Actiones Wegen der Brücken und Waszermühlen“, kogus „Status Dorpatensis“ (A. 23), f. 151—172.

⁶⁸) Kambriarve a. 1638, (XXXIII, 5).

⁶⁹) Wybers, Coll. mai II, (A. 1), lk. 1512.

⁷⁰) 1656. a. piiramise päevaraamat (L. XIII, 26).

⁷¹) Wybers, R. B., (A. 10.), f. 68 b, 85 a.

⁷²) Wybers, Coll. mai I, (A. 1), lk. 572.